

An Introduction to the Ancient World
L. de Blois and R. J. van der Spek
Routledge, 1997

دیباچه‌ای بر

جهان باستان

لوکاس دوبلوئیس - روبرتوس وان در اسپک

ترجمه مرتضی ثاقب فر

۹۷۸۱۲۹۹۹

***

۷۲۶۱

ISBN: 978-90-311-234-9

www.dopinos.it

Printed in Iran

۰۰۰۵۵۰

فهرست

- ۱۵ ..... فهرست تصاویر
- ۲۳ ..... مقدمه

بخش یکم: خاورمیانه باستان

- ۳۱ ..... فصل یکم: خاستگاه‌های تمدن‌های مصر و بین‌النهرین
- ۳۹ ..... فصل دوم: هزاره سوم پیش از میلاد
- ۴۰ ..... ممفیس، سومر و اکد
- ۴۰ ..... مصر، پادشاهی کهن (۲۶۰۰-۲۱۵۰ ق.م)
- ۴۲ ..... بین‌النهرین: سومر و اکد
- ۴۶ ..... مؤخره
- ۴۷ ..... فصل سوم: هزاره دوم پیش از میلاد
- ۴۸ ..... تبس، آشور و بابل (حدود ۲۰۰۰-۱۶۰۰ ق.م)
- ۴۸ ..... مصر، پادشاهی میانه (حدود ۲۰۰۰-۱۸۰۰ ق.م)
- ۵۰ ..... امپراتوری آشورکهن (حدود ۲۰۰۰-۱۷۶۰ ق.م)
- ۵۱ ..... امپراتوری بابل کهن (حدود ۱۸۰۰-۱۶۰۰ ق.م)
- ۵۱ ..... همسازی قدرت‌ها (حدود ۱۶۰۰-۱۲۰۰ ق.م)
- ۵۴ ..... مصر، پادشاهی جدید (حدود ۱۵۵۰-۱۱۰۰ ق.م)
- ۵۷ ..... بابل و آشور
- ۵۸ ..... میتانی
- ۵۸ ..... امپراتوری هیتی

کرت و میسن ۵۹

روابط بین‌المللی ۶۲

فصل چهارم: هزاره نخست پیش از میلاد ۶۷

آشوب و آرامش (۱۲۰۰-۷۵۰ ق.م) ۶۸

مصر، دوره میانی سوم (حدود ۱۱۰۰-۷۱۵ ق.م) ۶۹

سوریه و فنیقیه ۶۹

اسرائیل ۷۱

امپراتوری‌های سواحل شرقی مدیترانه (۷۵۰ ق.م - ۷۰۰ میلادی) ۷۵

امپراتوری آشور جدید ۷۵

امپراتوری بابل جدید ۷۸

امپراتوری هخامنشی ۸۱

پادشاهی‌های هلنیستی ۸۵

امپراتوری پارت ۸۵

امپراتوری ساسانی ۸۶

امپراتوری روم ۸۶

اعراب ۸۶

فصل پنجم: دین ۸۷

چند خدایی ۸۸

توحید نوبتی و یکتاپرستی ۹۳

فصل ششم: اقتصاد و جامعه ۹۷

اقتصاد کشاورزی و مالکیت ارضی ۹۸

«اقتصاد توزیع مجدد» ۹۸

وسایل پرداخت ۱۰۱

بازرگانی ۱۰۱

سازمان اجتماعی ۱۰۳

- ۳۶۳ ..... طبقات پایین
- ۳۶۹ ..... بازرگانی
- ۳۷۱ ..... کار و منزلت اجتماعی
- ۳۷۲ ..... جایگاه زنان
- ۳۷۶ ..... مذهب
- ۳۷۷ ..... خدایان رومی و اعمال مذهبی
- ۳۸۰ ..... ورود خدایان بیگانه
- ۳۸۳ ..... مسیحیان
- ۳۸۷ ..... فصل شانزدهم: بحران قرن سوم میلادی و اواخر دوران باستان
- ۳۸۸ ..... فشارهای فزاینده در مرزهای شمالی و شرقی
- ۳۸۱ ..... ژرمن‌ها
- ۳۹۲ ..... امپراتوری ساسانیان
- ۳۹۳ ..... بی‌ثباتی درونی در امپراتوری روم
- ۳۹۳ ..... مشکلات نظامی
- ۳۹۴ ..... تقایص ساختاری
- ۳۹۵ ..... دودمان سور (۱۹۳-۲۳۵ م)
- ۳۹۵ ..... سپتیمیوس سوروس (۱۹۳-۲۱۱ م)
- ۳۹۶ ..... شهروندی رومی برای تمام ساکنان آزاد امپراتوری
- ۳۹۷ ..... امپراتوران سرباز (۲۳۵-۲۴۸ م)
- ۴۰۰ ..... دیوکلتیان (۲۸۴-۳۰۵ م)
- ۴۰۱ ..... توسعه بیش‌تر دیوانسالاری
- ۴۰۳ ..... مجلس سنا و طبقه اسواران
- ۴۰۳ ..... امپراتوری و جانشینی امپراتور
- ۴۰۵ ..... آزار مسیحیان
- ۴۰۷ ..... کنستانتین کبیر (۳۰۶-۳۳۷ م)
- ۴۰۷ ..... مسیحی شدن کنستانتین
- ۴۰۸ ..... قسطنطنیه [کنستانتینوپل]

۴۰۸	ارتش
۴۱۰	بار سنگین فزاینده مالیات و نظام پولی
۴۱۱	امپراتوری روم پس از کنستانتین
۴۱۱	شرق و غرب
۴۱۵	امپراتوری مسیحی
۴۱۸	پایان امپراتوری روم غربی

بخش چهارم: پیوست‌ها

۴۲۳	۱. نام‌های یونانی و رومی
۴۲۵	۲. پول یونانی و رومی
۴۲۶	۳. امپراتوران روم
۴۳۱	کتاب‌شناسی برگزیده
۴۳۱	منابع عمومی
۲۳۴	خاورمیانه باستان
۴۳۴	یونانی‌ها
۴۳۴	یونان باستان و کلاسیک
۵۳۴	جهان هلنیستی
۶۳۴	روم
۷۳۴	روم متأخر و جمهوری رومی
۸۳۴	امپراتوری روم
۴۴۱	نمایه

مقدمه

تاریخ باستان تاریخ گاهواره تمدن اروپایی است. از هنگام سفرهای اکتشافی سده شانزدهم، به ویژه از دوران امپریالیسم استعماری سده‌های نوزدهم و بیستم، این تمدن در سراسر جهان گسترش یافته است؛ با این حال، ریشه‌های آن در کشورهای پیرامون دریای مدیترانه، به خصوص مراکز فرهنگی خاورمیانه باستانی و کانون‌های فرهنگی یونان و روم باستان قرار دارد. در این نواحی بسیاری از جنبه‌های متمایز فرهنگ نوین غربی در فاصله سال‌های ۳۵۰۰ پیش از میلاد تا ۵۰۰ میلادی شکل گرفته است. مثلاً، مسیحیت از درون یهودیت در فلسطین برآمده و تکامل یافته و ساز و برگ فلسفی و ساختار سازمان‌یافته خود را در قالب امپراتوری روم شکل داده است؛ فلسفه امروزی غرب ریشه‌های عمیقی در مکتب‌های فکری یونان دارد؛ بسیاری از نظام‌های کنونی حقوقی تا حد زیادی بر پایه حقوق روم استوارند؛ ادبیات یونانی و لاتینی هنوز برنامه درسی دبیرستان‌های غرب را تشکیل می‌دهد. سایر عناصر فرهنگ نوین غربی که در نواحی مدیترانه ریشه دارند، عبارتند از: معماری، هنرهای تجسمی، ادبیات و نیز علوم که از دل تفکر یونانی پدید آمده و تکامل یافته‌اند.

بسیاری از پدیده‌هایی که بعدها فراگیر شده‌اند، نخست در منطقه مدیترانه باستانی متجلی شدند: این ناحیه شاهد ظهور دولت‌ها و شهرها، رشد فرایندهای تصمیم‌گیری، همچنین خاستگاه توسعه و تأثیرات آن بر روابط اجتماعی و شیوه‌های تفکر، تعامل فرهنگ‌های متفاوت و پیدایش ادیان جهانی بوده است.

شناخت ما از تاریخ باستان تا حدی مبتنی بر اطلاعاتی است که پس از گذشت قرن‌ها به ما رسیده است؛ اطلاعاتی که نسل به نسل از دوران باستان تاکنون به ما منتقل شده‌اند. آثار